

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Riim-Breve Første Riimbrev. Til Bernhard Ingemann Pegepind til den ny Abc Erklæring

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Riim-Breve Første Riimbrev. Til Bernhard Ingemann Pegepind til den ny Abc Erklæring", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_304-intro-shoot-idm187.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

De to første indlæg af Grundtvig

Det andet hæfte af *Danne-Virke 2*, fra den 3. marts 1817, indledes med det lille manifest "Riim-Breve". Grundtvig har til hensigt i rimbrevets uskyldige form at sige sine "uforgribelige Tanker om Adskilligt i Bog-Verdenen" (1817a, s. 97). Heiberg omtales ikke direkte i "Riim-Breve", men der henvises i stedet til Baggesen "den halvopstandne Stads-Satyriker [satiriker] fra Kallundborg" (1817a, s. 98) og hans satiriske kritik.

Hvilken kritik Grundtvig foretrækker, fremgår ikke præcist af "Riim-Breve". Han skelner blot mellem en *våd*, dvs. umoden eller useriøs, og en *tør*, dvs. saglig eller alvorlig, kritik (1817a, s. 97). Det er den tørre kritik, han vil have mere af, og som han mener selv at bidrage med.

Grundtvig kan også have skrevet "Riim-Breve" ud fra en generel opfattelse af, at litteraturen var i krise, og altså ikke kun med tanke på Heiberg og Ingemann. Dette kan forklare, hvorfor han i første omgang kun henviser til Baggesen og hans satiriske kritik og ikke til Heiberg. Krisen beskrev han i et brev til Jens Møller i februar 1817. Her udpegede han indirekte Rasmus Nyerup og Christian Molbech, som nogle af de ansvarlige. Når Heiberg bliver genstand for Grundtvigs kritik er det altså både som symbol på litteraturens krise og som et konkret eksempel på, hvad der er galt med kritikken (Grundtvig 1924-1926, bind 1, s. 448-451).

I "Første Riimbrev. Til Bernhard Ingemann", der fulgte umiddelbart efter "Riim-Breve" i *Danne-Virke 2*, henvendte Grundtvig sig direkte til Ingemann. Her iscenesætter Grundtvig sig som læremester overfor Heiberg og som forsvarer af Ingemann. Kritikerne af Ingemann, det vil nu først og fremmest sige Heiberg, fremstilles som umodne og åndløse skoledrenge, der gerne vil fremstå som voksne mænd, men hvis kritiske arsenal alene består af legetøj: Pilene til deres buer er "lutter Pølse-Pinde", og deres hyldebøsser (dvs. legetøjsgeværer) har "En Prop i Enden og lidt Blaar om Pinden" (1817b, s. 104). Deres kritik mangler med andre ord alvor. Heiberg tildeles i tillæg til sin umodenhed en række feminine træk i Grundtvigs fremstilling: "Saa løfter strunk sig paa sin Taa, / Den Dukkemand i Aabenraa, / Og skyder løs saa godt han kan, / Paa hvad han kalder ingen Mand" (s. 104). Heiberg karakteriseres endvidere som Harlekin, der blot forfører og underholder publikum med sine "Kaprioler" [krumspring, undvigelse] og med "Hui og Hei" og som "Hjortespring", dvs. som Peder Hjort, der deltog i tylvtestriden på Oehlenschläger og ikke Grundtvigs side. (1817b, s. 114).

Overfor Heiberg står digteren Ingemann, som Grundtvig paradoksalt nok også beskriver som en kvinde (1817b, s. 105). Beskrivelsen afsluttes med, at Grundtvig som mand og på vegne af Ingemann direkte erklærer krig mod hans kritikere: "Men for Dreng er jeg Skjald, / Mand og Skjald og Skolemester" (1817b, s. 105).

Krigen føres især mod Heibergs *Julespøg og Nytaarsløier*. Problemet er, at Heiberg praktiserer sin kritik på en useriøs måde, hvad der ikke passer sig for så lovende en forfatter. Kritikken præsenteres som var den at sammenligne med Jesu fødsel, men den er ikke andet en tom skal unde væsentligt indhold (Grundtvig 1817b, s. 108 f.)

Grundtvig afslutter rimbrevet med, at Ingemann må trøste sig med litteraternes åndløshed og kritikken mangler på indsigt og sandhed (1817b, s. 115-117).